

Elisabeth - God is overvloedig

Liturgiesuggesties:

Gezang 118: 1 en 2; Gezang 124: 1-5; Gezang 141: 1, 2 en 3

Gezang 1: 1 en 2

Psalm 119: 5

Lucas 1: 1-12

Psalm 34: 3

Lucas 1: 13-25

Psalm 34: 2

Na verkondiging: Gezang 67: 1 en 2

Psalm 111: 3 en 5 OB

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Haalt het wel iets uit? Levert het wel wat op?

Soms kan dat gevoel je zomaar overvallen.

- Je doet actief mee in de ouderraad van de school van je kinderen;
- je zet je in voor de personeelsvereniging van je werk;
- je steekt veel van je tijd en je energie in het bestuur van een vereniging;
- je bent altijd present;
- je laat het nooit afweten als er een beroep op je wordt gedaan;
- anderen wéten dat ze op je aan kunnen.

Maar ... ergens heel diep in je binnenste groeit langzaam maar zeker de twijfel:

- Haalt het wel iets uit?

- Levert het wel wat op?

- Wat is de zin dat ik dit doe?

- Waar ben ik eigenlijk mee bezig?

Het gevaar - op de man of de vrouw af - is dat je je gaat terugtrekken.

Distantiëren - afstand gaat nemen.

Zo van: 'Ach, ze bekijken het maar?'

'Ze doen het maar voortaan zonder mij!'

Je kunt daar ... verdrietig om zijn.

Je kunt je afvragen: 'Waarom geloofde ik er toen nog wel in?'

'Waarom stond ik er toen helemaal achter, voor de volle 100%?'

'Maar nu? Ach, ik geloof het wel!'

Misschien kun je het ook wel doortrekken naar het geloof.

- Je gaat niet meer zo geregeld naar de kerk.
- Je doet niet meer spontaan mee als er een oproep wordt gedaan.
- Je vraagt je misschien af: 'Wat haalt het uit?'

'Wat levert naar de kerk gaan, wat levert geloven mij op?'

'Heeft Jezus nog wel betekenis in mijn leven?'

'Het leek wel wat te zullen worden met Jezus, maar 't is zo tegen gevallen, 't is zo anders gelopen.'

'Wat geeft de kerk, de Bijbel, wat geeft Jezus mij nog houvast, uitzicht, verwachting?'

Teleurstelling, moedeloosheid, vruchteloosheid.

*

Misschien heeft u / heb jij het kleine berichtje in de krant gelezen: 'Blair maakt zich wel wat zorgen om ouderschap.'

De Britse premier Tony Blair (46 jaar oud) maakt zich een beetje ongerust dat zijn vrouw Cherie op 45-jarige leeftijd een baby verwacht.
'Ik kan niet geloven dat ik opnieuw luiers ga verschonen en dat ik met pensioen ben als dit kind nog op school zit.'
Tony en Cherie hebben al drie kinderen: Euan (15 jaar), Nicholas (13) en Kathryn (11).
En als alles goed gaat komt hun vierde kind in mei 2000 ter wereld.
Een millennium-baby.
Zo kopten de kranten het eerste bericht van de blijde verwachting in dit Britse gezin.

*

Een millennium-baby.
Twee duizend jaar terug in de tijd schrijft Lucas zijn evangelie.
Het is de blijde boodschap dat de wereld in verwachting is.
Een millenniumbaby zal geboren. Gods eigen Kind. Gods eigen Zoon.
Maar is de wereld, zijn wijzelf, in staat dit kind te ontvangen?
Lucas is arts en metgezel van Paulus.
Lucas is niet getrouwd. Heeft geen kinderen.
Toen hij op 84e jarige leeftijd stierf stonden er geen kinderen en kleinkinderen om zijn sterfbed.
Het moet best wel pijnlijk zijn geweest, dat uitgerekend de aankondiging van de geboorte van een kind ... het eerste verhaal is, dat hij neerschrijft.
Aan Theofilus. Een belangrijke, vooraanstaande Romein.
Stadhouder, of in elke geval iemand van adel of zoiets.
Niet de eerste de beste. Een heiden.
Aan hem draagt Lucas zijn evangelie en zijn tweede boek: Handelingen op.
Als een soort van catechisatie-boek over de betekenis van het komen van Gods Zoon in deze wereld.

*

Het is u, gemeente, misschien al wel duidelijk.
Het is één en al on- vruchtbaarheid in dat eerste hoofdstuk dat we samen hebben gelezen.
Alhoewel: Het evangelie begint met prachtige, betekenisvolle namen:
*Theofilus: Vriend van God.
* Zacharias: De HERE heeft eraan gedacht.
* En Elisabeth: God is overvloedig.

Het evangelie begint ook met een prachtige huwelijk.
Elisabeth is een vrome en gelovige vrouw.
Van jongs af aan heeft ze geleerd de Here God te dienen en lief te hebben.
Haar geboortepapieren gaan terug naar niemand minder dan Aäron, de broer van Mozes.
Een dominees-dochter, zou je haast zeggen.
Geboren in een 'pastorie'.
Haar vader heeft haar uitgehuwelijkt aan Zacharias.
Eveneens afkomstig uit een priester-gezin.
Een 'dominees-zoon'.
Net als Elisabeth een gelovig en Godvrezend mens.
Ik stel me zo voor dat de beide vaders - misschien wel tijdens hun werk - het huwelijk van hun kinderen hebben geregeld: 'Mijn Zacharias trouwt met jouw dochter Elisabeth!'
Zo gebeurde dat in die tijd.

Vaders die beslissen over het huwelijk van hun kinderen.
Niemand, die dat vreemd vindt.
Al honderden, duizenden jaren is dat de gewoonte.
Pas ná je trouwdag krijg je de kans om elkaar beter te leren kennen.
En zo trouwt Elisabeth, een priesterdochter, met Zacharias, een priesterzoon.
De zoon, die uit hun huwelijk geboren zal worden, zal - volgens de wetten van Mozes
- óók zelf als priester mogen dienen in het huis van de HERE.
In Joods, godsdienstig opzicht ... een prachtig, een ideaal huwelijk.

Ook een *goed* huwelijk.
Ik lees dat in de woorden: "Zij waren beiden rechtvaardig voor God."
Dat zijn geen woorden van Lucas, de evangelist.
Dat is Gods mening, Gods oordeel over Zacharias en Elisabeth.
En zó spreken blijkbaar ook de mensen over deze twee bejaarden.
Hun geloof is zichtbaar. In de praktijk van elke dag.

"Rechtvaardig voor God."
Dat wil zeggen: Ze staan in de rechte verhouding tot God.
Ze leven als diep-gelovige mensen naar álle geboden van God.
Wij zouden zeggen: Ze gaan trouw naar de kerk.
Leven geestelijk mee met de gemeente.
Maar ook door de week laten zij hun leven bepalen door het wat God in de Bijbel van
mensen vraagt.
Een diepe geloofs-relatie. Met God én met elkaar.
Gelukkig, broeders en zusters, kom je zulke rechtvaardigen vandaag nog tegen.
Ze dienen God met heel hun leven.
Om een voorbeeld aan te nemen.

Maar het huwelijk van Zacharias en Elisabeth is kinderloos gebleven.
Geen vieze poepluiers die verschoond moeten worden.
Geen vrolijke of huilende kinderstemmen, die je als muziek in de oren klinken.
Geen kinds-kinderen, kleinkinderen, waar je mee kunt wandelen, stoeien en verhalen
kunt vertellen op je schoot.

Kinderloosheid. Vruchteloosheid.
Dat betekent: verdriet, pijn, gemis.
In die tijd weegt het verdriet nog zwaarder.
Want veel kinderen krijgen en veel zonen bezitten ... gold voor de vrome Jood als
een bijzondere zegen van God.
Kinderloosheid gold in die tijd als ... een ongeluk, een straf van God.
Wat zullen die twee daar in hun priesterhuisje veel gebeden hebben.
Wat zullen ze vaak God gesmeekt hebben of Hij hun genadig wilde zijn.
Of ook zij de zegen van het ouderschap zouden mogen beleven.
Maar ... Elisabeth wás onvruchtbaar en bleef onvruchtbaar: "En zij waren kinderloos -
schrijft Lucas - omdat Elisabeth onvruchtbaar was."
Geen verwachting ... geen toekomst.
Zou voor de Here iets on-mogelijk zijn?
Zou voor de Here iets te wonderlijk zijn?

En zoals het zo vaak gaat: gebeden worden minder.
Gebeden houden op als de jaren zich aaneenrijgen.
De vragen stapelen zich op.
En het gemis wordt steeds vaker tot het einde toe gevoeld.

*

Vruchteloosheid, on- vruchtbaarheid.

In die situatie komt het Woord van God tot ons.

Lucas - de onvruchtbare - ziet het met Jezus zeker wél zitten.

Nauwkeurig is hij alles nagegaan en heeft hij de verhalen over Jezus op hun betrouwbaarheid getoetst.

Lucas, de arts.

Lucas, de journalist.

Hij laat ons iets voelen van de betekenis van Advent.

'Kijk - wil Lucas zeggen - er is een spanning tussen het *verwachten* van Jezus, als de Zoon van God ...

En tegelijkertijd is er de onvruchtbaarheid van het nog niet kunnen *ontvangen* van de Zoon.'

Heel haar leven lang heeft Elisabeth een zoon verwacht.

Ze heeft er - bij wijze van spreken - de hemel voor aan stukken gebeden.

Maar tegelijkertijd weet zij, dat zij die onvruchtbaar heet, geen zoon kán ontvangen.

In Advent, gemeente, voelen we die spanning ook.

Want we zien wel uit naar de komst van Jezus en we verwachten Hem wel.

Maar aan de andere kant ... zijn we wel in staat om Jezus te ontvangen?

Houdt God de moederschoot van de wereld soms nog gesloten?

We zijn er blijkbaar nog niet aan toe om Hem te kunnen ontvangen.

In de pijn, in de gebrokenheid van wereld waarin wij nu leven.

*

En zoals zo vaak gebeurt in de Bijbel ...

Het zijn engelen, die de komst van een kind der verwachting ... aankondigen.

Gabriël, een aarts-engel.

Een boodschapper van de Almachtige/Allerhoogste.

Om het on-geloof te hulp te komen en de on-macht te doorbreken.

Als de kaars van het geloof en de verwachting vrijwel is uitgedoofd is er opeens die stem van God.

Gabriël, een Godsgezant.

De sterkte van God, die on-machtigen te hulp snelt.

Hij verschijnt aan Zacharias in de tempel.

Zacharias is door het lot aangewezen om vandaag het reuk-offer te brengen.

God heeft door middel van het lot gesproken.

Het is de dag van zijn leven.

Zo'n kans krijg je maar één keer.

Er zijn immers wel honderden priesters.

Zacharias is geen priester van beroep.

Maar twee keer in het jaar wordt zijn priesterafdeling - die van Abia - opgeroepen om een week lang - van sabbat tot sabbat - te dienen in het huis van God.

Priesterschap was dus geen beroep, maar een ambt. Een ambt, dat van vader-op-zoon telkens overging.

Zo was dat - sinds de dagen van koning David - geregeld.

24 Afdelingen priesters, uit de stam van Levi.

Door God zelf aangesteld als zijn 'grond-personeel' op aarde.

*

Kijk daar gaat Zacharias.

Hij gaat de tempel binnen om het reukoffer te ontsteken.

In het heilige van de tempel.

Een reukoffer.

Symbool van alle gebeden die door het volk - buiten op de voorhof - werden opgezonden naar de hemel.

Want zoals de geurige dampen vanaf het altaar omhoog stijgen ... zo stijgen de gebeden van de rechtvaardigen op tot de HERE God.

Zacharias is zo'n rechtvaardige.

In aanbidding brengt hij het offer.

Aanbidding maakt een mens klein voor God.

Aanbidding maakt God, de HERE, groot.

Aanbidding: Dat is God, de Vader, vertellen hóe heilig, hoe barmhartig en hoe liefdevol Hij is. In Jezus Christus, zijn Zoon.

En na de aanbidding: De voorbeden en de dankzegging.

Zo brengt Zacharias het reukoffer.

*

Maar dan opeens - Zacharias slaat zijn ogen op - staat daar een engel van de Here. Twee dienstknechten van God ... tegenover elkaar.

God heeft niet alleen 'grondpersoneel', Hij heeft ook 'hemelpersoneel' las ik ergens. Engelen staan tot zijn dienst bereid.

Aan de rechterkant van het reukofferaltaar - staat de engel Gabriël.

De ereplaats.

Lucas wil met al deze details aangeven hoe God zelf met zijn grote zorg voor mensen nieuw leven geeft.

Midden in de onvruchtbaarheid van hun bestaan.

Geen wonder dat Zacharias ontroert bij dat gezicht en dat hij vrees hem overvalt.

Hij dacht helemaal alleen te zullen zijn in het heilige van de tempel.

Maar nu is het alsof één van de geborduurde engelengestalten van het voorhangsel tot leven is gekomen.

*

't Is, broeders en zusters, jongelui, wel overweldigend als je gebeden zó direct verhoord worden.

Elisabeth weet niet wat zich in het heilige van de tempel heeft afgespeeld.

Maar van verre ziet ze al aan haar man dat er iets moet zijn gebeurd.

Zo vreemd komt hij daar aangesneld.

Ze loopt hem tegemoet.

Zacharias probeert te spreken, maar ... het lukt hem niet.

Ik stel me zo voor dat Elisabeth gezegd zal hebben: 'Laten we gauw naar binnengaan.

Je bent zo opgewonden, dat je niet eens uit je woorden kunt komen.

Laten we eerst wat eten en drinken.

Dan kun je straks je verhaal wel doen.'

Maar Zacharias schudt heftig van nee.

Hij rommelt en zoekt door het huis.

En als hij terugkomt heeft hij een lei met een griffel in z'n hand.

Verbaasd, verwonderd, ademloos gespannen leest Elisabeth mee.

Als Zacharias klaar is met schrijven is er blijdschap in het huisje van deze twee rechtvaardigen.

*

En wat Gabriël heeft gezegd wordt werkelijkheid.

In zijn genade heeft de HERE aan deze twee gedacht.

Gebeden zijn verhoord.

Elisabeths naam wordt vervuld: God is overvloedig!
Niet lang daarna voelt Elisabeth het kind der gebeden trappelen en spartelen in haar schoot.
Maar het wonder moet nog geheim blijven.
Vijf maanden lang.
Dan is de tijd vervuld.
Een kind kan geboren worden.
- Vol van de Heilige Geest, had de engel gezegd.
- Een zoon.
- Een profeet als Elia.

*

Elisabeth: God is overvloedig.
* Overvloedig in zijn trouw.
* Overvloedig in zijn genade.
Zij, die on- vruchtbaar heette brengt haar eerstgeboren zoon ter wereld.
Iedereen is blij met dit grote geluk.
Veel mensen komen om te feliciteren.
Als het kindje acht dagen oud is zal hij zijn naam krijgen.
Men hoort ze al met elkaar praten over de kleine Zacharias.

Dan zegt Elisabeth: "Johannes is zijn naam - de HERE is genadig!"
"Maar niemand in de familie heet zo?"
Zacharias pakt zijn lei en schrijft: "Johannes moet hij heten!"
En terwijl hij zijn schrijfgerei weglegt klinkt een stem.
De stem die ze in zó lange tijd niet meer gehoord hebben: "Geloofd zij de God van Israël ...
En jij, mijn kind, zult zijn een profeet van de Allerhoogste, een heraut voor Hem die komt om onze schuld te verzoenen!"
Straks zal deze zoon "Uitgaan in de geest en de kracht van Elia, ..., ten einde voor de HERE een weltoegerust volk te bereiden!"

*

En wij? In deze tijd van Advent, broeders en zusters, jongelui, ervaren we de spanning van het verwachten en het niet kunnen ontvangen.
Want dé Zoon kan pas komen als Hij hier op aarde "een weltoegerust volk" zal vinden.
Immers hoe zal de Zoon van God als Koning kunnen heersen over een volk, als er geen volk (meer) is?
In deze tijd van Advent - tijd van verwachting en bezinning - worden we opgeroepen om 'wegwerkers' te worden: voorbereiders van de komst van de Here Jezus.
Wat moeten we dan doen?
De Zoon van Elisabeth en Zacharias zou zeggen: "Deel je leven, je bezit met anderen. Zet je in voor de vrede.
Bezoek zieken, eenzamen en gevangenen.
Wees eerlijk en kom op voor de vreemdeling.
Opdat velen met ons zullen komen tot de lofzang: "Geloofd zij de God van Israël.
Want Hij heeft - in zijn genade - aan ons gedacht en ons Zijn Kind gegeven.
Zijn millennium-kind.
Jezus. Onze Verlosser en onze Bevrijder." Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 5 december 1999

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !